

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษาเครือข่ายสหประชาชาติแห่ง ประเทศไทยเขตภาคเหนือ มีความมุ่งหมายเพื่อ 1) ศึกษาสภาพการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษาของเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขต 2) สร้างรูปแบบการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษาของเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ 3) ประเมินรูปแบบการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษาเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเป็น 3 ขั้นตอน ตามความมุ่งหมายของการวิจัย กลุ่มตัวอย่างสำหรับการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา บาทหลวงและครูผู้สอน และครูที่ทำหน้าเกี่ยวข้องกับการเงินและงบประมาณ รวมจำนวน 1,030 คน ซึ่งได้มาโดยการสุ่มแบบหลายขั้นตอน ขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 14 คน และขั้นตอนที่ 3 ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ จำนวน 9 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 2 ได้แก่ แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ประเด็นที่ให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความเหมาะสมของร่างรูปแบบการบริหารงบประมาณโรงเรียนมัธยมศึกษาเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในขั้นตอนที่ 3 ได้แก่ แบบประเมินรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ การเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นตอนที่ 1 เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ขั้นตอนที่ 2 ใช้วิธีการสัมภาษณ์ในลักษณะที่เป็นการปฏิสัมพันธ์ (Interactive Interview) เพื่อให้ได้ข้อมูลครอบคลุมและละเอียดที่สุด ขั้นตอนที่ 3 ใช้แบบประเมินรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ การวิเคราะห์ข้อมูลกระทำโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป สถิติที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ ค่าความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

สรุปผลการวิจัย

การสรุปผลการวิจัย ผู้วิจัยได้สรุปตามความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. สภาพการบริหารงบประมาณการเงินในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายคาทอลิกแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านอยู่ในระดับมาก

2. รูปแบบการบริหารงบประมาณการเงินในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายคาทอลิกแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ ประกอบด้วยองค์ประกอบหลัก ดังนี้

2.1 สภาพคาทอลิกแห่งประเทศไทย มีหน้าที่ดังนี้

2.1.1 กำหนดกรอบงบประมาณประจำปี

2.1.2 กำหนดวงเงินประมาณ 1-3 ปี ล่วงหน้า

2.1.3 กำหนดเป้าหมายผลผลิต 1-3 ปี ล่วงหน้า

2.1.4 อนุมัติงบประมาณ

2.2 คณะกรรมการยุทธศาสตร์งบประมาณ มีหน้าที่ กำหนดยุทธศาสตร์งบประมาณตามกรอบของงบประมาณของสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทย และระเบียบของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (สช.) โดยกำหนดวงเงินงบประมาณ เป้าหมายและผลผลิต 1-3 ปี ล่วงหน้า

2.3 กระบวนการบริหารงานงบประมาณของโรงเรียน ดังนี้

2.3.1 จัดทำงบประมาณประจำปีตามกรอบของคณะกรรมการยุทธศาสตร์งบประมาณ

2.3.2 ขออนุมัติงบประมาณประจำปีจากสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทย

2.3.3 บริหารงบประมาณ

2.3.4 ประเมินผลงบประมาณและจัดทำรายงานผลงบประมาณต่อคณะกรรมการยุทธศาสตร์งบประมาณและสภาคาทอลิกแห่งประเทศไทยตามลำดับทุกปี

3. ผลการวิเคราะห์การประเมินรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายคาทอลิกแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ พบว่า ผู้บริหารโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายคาทอลิกแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ มีความคิดเห็นด้วย คิดเป็นร้อยละ 100 ทุกข้อคำถาม

อภิปรายผล

การอภิปรายผลการวิจัย ผู้วิจัยได้นำรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือที่เป็นผลการวิจัย โดยจะอภิปรายในภาพรวมเป็นเบื้องต้น แล้วจึงได้อภิปรายแต่ละองค์ประกอบหลัก และผลการสร้างรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายสหประชาชาติแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ ดังนี้

1. ผลการวิจัยพบว่า ในภาพรวมการบริหารงบประมาณของโรงเรียนทุกด้านมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ได้แก่ 1) การจัดทำงบประมาณ 2) การอนุมัติงบประมาณ 3) การบริหารงบประมาณ 4) การประเมินผลงบประมาณ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการพัฒนากลยุทธ์กระบวนการบริหารงบประมาณจากสภาพการมีส่วนร่วมของบุคลากรในการจัดทำงบประมาณในโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนใหญ่ ดำเนินการ 4 ขั้นตอน ซึ่งสอดคล้องกับหลักการบริหารงบประมาณของ เลวาซี (Levacie. 1989: 11-12) มีแนวคิดในการบริหารงบประมาณ ได้แก่ การได้รับงบประมาณซึ่งเป็นหน้าที่สำคัญในการหาทรัพยากรให้หน่วยงานที่เปลี่ยนเป็นเงินให้สัมพันธ์กับรายหัวนักเรียน การจัดสรรงบประมาณ เป็นเรื่องเกี่ยวกับการเงินเป็นทรัพยากรที่ต้องใช้ในการจัดการเรียนการสอน ทรัพยากรเหล่านี้ ได้แก่ ครู บุคลากร อาคาร สิ่งก่อสร้างเป็นงบที่สนับสนุนหลัก โรงเรียนจะต้องวางแผนให้งบประมาณพอเหมาะกับสภาพจริง โรงเรียนไม่ต้องวางแผนงบประมาณเกินที่ได้รับ ส่วนด้านการใช้งบประมาณ เป็นงบที่ใช้เพื่อสนับสนุนส่งเสริม เป็นบำรุงอาคาร งบบริการ งบการใช้จ่ายโดยอ้อม ส่วนงบการจัดการเรียนการสอนโดยตรงควรมีข้อมูลโรงเรียนพร้อม และมีแผนชัดเจนในการควบคุมงบประมาณ และการประเมินผลการใช้งบประมาณ โดยมีหลักของประสิทธิผล ประสิทธิภาพ ประหยัด และเสมอภาคในการใช้งบประมาณ ต่อไป นอกจากนั้นในการวิจัยยังสอดคล้องและสนับสนุนทางทฤษฎีจาก ฟอสเกตต์ และลัมบี (Foskett; & Lumby. 2003: 145-151) มีแนวคิดการบริหารจัดการงบประมาณของโรงเรียนแต่ละโรงเรียนมีกระบวนการแตกต่างกันออกไป โดยมีหลักสำคัญดังนี้ การได้รับงบประมาณที่รัฐบาลจัดสรรรายหัวมีจำกัด ทางโรงเรียนจะต้องหาจากแหล่งอื่นๆ เพิ่มเติม จากองค์กรเอกชน จัดกิจกรรมรวมทั้งชุมชนพร้อมกับของการเมืองอีกด้วย การจัดสรรและการบริหารงบประมาณ มีองค์ประกอบสำคัญ การบริหารจัดการแบบยืดหยุ่นมีจุดมุ่งหมาย กำหนดกลยุทธ์ในการจัดสรรงบประมาณ มีกิจกรรมกลยุทธ์ประเมินความสำคัญของจุดมุ่งหมายและกลยุทธ์ จัดสรรงบประมาณตามความสำคัญ และความจำเป็น ได้แก่ การจัดงบประมาณที่เชื่อมโยงกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทสูงให้หน่วยงาน จัดสรรงบประมาณโดยวิธีการทางการเมือง และการจัดสรรงบประมาณเชื่อมโยงกับจุดมุ่งหมายให้แก่โรงเรียนได้พัฒนาด้านประสิทธิภาพสูงสุด

2. การอภิปรายแต่ละด้าน

2.1 ด้านการจัดทำงบประมาณ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูทำหน้าที่งบประมาณการเงินในโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายภาคท้องถิ่นแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ ได้ปฏิบัติงานด้านการจัดทำงบประมาณของโรงเรียน ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมภายในและภายนอกที่มีผลกระทบต่อการจัดการศึกษาของโรงเรียนได้ครอบคลุม และดำเนินการเกี่ยวกับแผนกลยุทธ์ได้ในระดับมากทุกขั้นตอน ซึ่งการจัดทำงบประมาณควรใช้ยุทธศาสตร์นำเสนอขั้นตอนย่อยในขั้นของการจัดทำงบประมาณ 4 ขั้นตอน ได้แก่ การกำหนดแนวทางการจัดทำงบประมาณ การจัดทำปฏิทินงบประมาณ การทบทวนแผนระยะยาว การจัดทำแผนระยะสั้น และการประมาณการรายรับรายจ่าย ซึ่งในระบบการศึกษาของไทยต้องมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาระยะ 5 ปี โดยเริ่มมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2504-2509 ซึ่งกำหนดไว้ในแผนพัฒนาการเศรษฐกิจ ฉบับที่ 1 และมีการจัดทำแผนพัฒนาการศึกษาทุก 5 ปี ตามระยะเวลาของแผนพัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โรงเรียนก็มีการจัดทำแผนระยะ 5 ปี ที่สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการ

2.2 ด้านการอนุมัติงบประมาณ ผลการวิจัยเกี่ยวกับการพิจารณาอนุมัติงบประมาณของโรงเรียน ในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก ในเรื่องการพิจารณางบประมาณและการจัดทำเอกสารงบประมาณนำเสนอให้มีข้อมูลเกี่ยวกับแผนทางการศึกษา รายรับ รายจ่าย จากทุกแหล่งครบถ้วน เพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทราบว่างบประมาณที่โรงเรียนใช้ในการจัดการศึกษามีแหล่งรายรับมาจากที่ใด และมีการใช้จ่ายงบประมาณไปในเรื่องอะไรบ้าง โดยที่คณะกรรมการสถานศึกษาได้ขอข้อมูลเพิ่มเติมเพื่อประกอบการพิจารณา ซึ่งพบว่า คณะกรรมการสถานศึกษาไม่มีใครมีความรู้เกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียน และไม่มีใครมีเวลา และการพิจารณางบประมาณของโรงเรียนส่วนใหญ่จะเห็นชอบตามที่โรงเรียนเสนอ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ คณิตฐา กลัดเนียม (2546: 45) ที่พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษายังไม่เข้าใจระบบงานประมาณและขั้นตอนการดำเนินงานบริหารงบประมาณ และยังไม่เข้าใจบทบาทหน้าที่ในการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายวางแผนบริหารงบประมาณ และผลการวิจัยของ ชีระ รุญเจริญ (สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2547: ก-ค) ที่พบว่าคณะกรรมการสถานศึกษายังปฏิบัติตามอำนาจหน้าที่ไม่สมบูรณ์ หลายคณะเป็นเพียงร่างเงาของโรงเรียน สาเหตุเกิดจากตัวคณะกรรมการสถานศึกษาเอง เช่น ขาดความรู้ ไม่กล้าพูดการแสดงออกต่อความรับผิดชอบ และเกิดจากโรงเรียนไม่ให้ความสำคัญ ปิดโอกาสและไม่นำเสนอไปปฏิบัติ

2.3 การบริหารงบประมาณของโรงเรียนในภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากเกี่ยวกับการควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนมีการจัดทำเอกสารทางบัญชีถูกต้องครบถ้วน แผนการใช้จ่ายเงินผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน การจัดทำ

เอกสารทางการเงินเป็นปัจจุบัน โดยที่การบริหารงบประมาณมี 3 ขั้นตอนย่อย คือ การควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณ การเปลี่ยนแปลงงบประมาณ การจัดทำข้อตกลงผลการปฏิบัติงาน ซึ่งเนื่องจากมีกฎระเบียบเกี่ยวกับการเงินการคลัง ควบคุมการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน แต่มีปัญหาเรื่องการได้รับเงินประจำงวดล่าช้า ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2549: 37) ที่พบว่า การจัดงบประมาณมาถึงโรงเรียนที่เมื่อใกล้จะหมดเวลาใช้งบประมาณแล้ว และงบประมาณบางส่วนตั้งจ่ายที่สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ทำให้โรงเรียนขนาดเล็กได้รับงบล่าช้า ขาดการประสานงานแจ้งจัดสรรงบประมาณให้กับโรงเรียน

2.4 การประเมินผลประมาณ ผลการวิจัยพบว่า โรงเรียนดำเนินการเกี่ยวกับการประเมินผลงบประมาณอยู่ในระดับมาก โดยที่โรงเรียนมีการกำหนดเป้าหมายของผลผลิตและผลลัพธ์ โรงเรียนมีการกำหนดผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดจากการใช้จ่ายงบประมาณ โรงเรียนมีการจัดทำตัวชี้วัดผลผลิต ผลลัพธ์ โดยหลักการการประเมินผลงบประมาณจะประเมินใน 2 เรื่อง คือ ประสิทธิภาพและประสิทธิผลค่าใช้จ่ายงบประมาณ แต่การประเมินผลยังเน้นที่ปัจจัยคือการใช้งานมากกว่าผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการใช้จ่ายงบประมาณ ซึ่งสอดคล้อง เลวาชี่ (Levacie. 1989: 7) ที่เห็นว่าการประเมินผลงบประมาณเป็นสิ่งที่โรงเรียนพัฒนาไปได้ไม่มาก การประเมินผลงบประมาณที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน มีโรงเรียนส่วนน้อยที่ประเมินผลเกี่ยวกับงบประมาณที่ใช้กับผลผลิต ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น นอกจากนั้น กระทรวงศึกษาธิการ (2548: 34) กล่าวถึง การประเมินผลตรวจสอบยอดคงเหลือสมุดเงินสด ข้อมูลการเงิน บัญชีควบคุมข้อมูลรับจ่ายควบคุมโดยแผนการควบคุมมีการรายงานทุกๆ 3 เดือน ติดตามประเมินผลงบประมาณรายหัวโดยควบคุมโดยโปรแกรมคอมพิวเตอร์

3. อภิปรายผลการประเมินรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายทอริกแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ ผลการวิจัยพบว่า ผู้เชี่ยวชาญเห็นด้วยกับทุกด้านและแนวปฏิบัติของรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายทอริกแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ ในด้านความเหมาะสม และความเป็นไปได้ เห็นด้วยร้อยละ 100 ทั้ง 4 ด้าน และวิธีปฏิบัติ ย่อมชี้ให้เห็นว่าองค์ประกอบด้านต่างๆ ล้วนมีความสำคัญต่อรูปแบบการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมัธยมศึกษาในเครือข่ายทอริกแห่งประเทศไทยเขตภาคเหนือ ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจึงควรให้ความสำคัญกับองค์ประกอบทุกด้าน ซึ่งสอดคล้องกับ อัลคิน (Alkin. 1969: 2-7) ได้เสนอรูปแบบการประเมินที่เรียกว่า CSE (Center for the study of Evaluation Approach) จุดเน้นของการประเมินตามแนวคิดของอัลคิน คือ การประเมินเพื่อการตัดสินใจ อัลคินได้ให้ความหมายของการประเมินว่า เป็นกระบวนการกำหนดขอบเขตของสิ่งที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจ การเลือกข้อมูลข่าวสารที่เหมาะสม การเก็บรวบรวมข้อมูลและวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อนำไปสู่การจัดทำ

รายงานสรุปให้กับผู้มีอำนาจในการตัดสินใจในการเลือกแนวทางที่เหมาะสมกับการดำเนินงานของโครงการ

กล่าวโดยสรุป การบริหารงบประมาณที่เสนอในการวิจัยครั้งนี้ จัดทำโดยยึดหลักการของการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน คือ หลักการกระจายอำนาจให้อิสระในการใช้จ่ายงบประมาณ หลักความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ หลักความโปร่งใส หลักการมีส่วนร่วมหลักประสิทธิภาพและประสิทธิผล หากโรงเรียนได้ใช้กระบวนการที่น่าเสนอในการจัดทำงบประมาณ ก็จะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของนักเรียนและเป็นที่ยอมรับและได้รับการสนับสนุนจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกกลุ่ม

ข้อเสนอแนะจากการวิจัย

ข้อเสนอแนะเพื่อนำผลการวิจัยไปใช้

ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. การบริหารงบประมาณของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษาเป็นการบริหารงบประมาณที่กระจายอำนาจการบริหารจัดการงบประมาณให้กับโรงเรียนมัธยมศึกษา ดังนั้น ควรพัฒนาโรงเรียนทุกโรงเรียนให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วม ซึ่งจะทำให้การใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียน โปร่งใส ตรวจสอบได้ และมุ่งสู่การพัฒนาคุณภาพของนักเรียน
2. ควรจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนเป็นเงินก้อนให้มากที่สุด พยายามให้ค่าใช้จ่ายทุกอย่างของโรงเรียนอยู่ในค่าใช้จ่ายรายหัว เพื่อให้โรงเรียนมีอิสระในการใช้จ่ายงบประมาณที่มีจำนวนมากพอที่จะเกิดการเปลี่ยนแปลงสิ่งที่โรงเรียนคาดหวังเมื่อดำเนินการตามรูปแบบกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่มีกลยุทธ์บริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา
3. ควรเร่งออกกฎหมาย ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกระจายอำนาจการบริหารงบประมาณเพื่อให้โรงเรียนสังกัดสำนักงานคณะกรรมการศึกษาเอกชนสามารถบริหารงบประมาณแบบได้อย่างแท้จริง
4. ส่งเสริมสนับสนุนให้ผู้ปกครองเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำและการบริหารงบประมาณของโรงเรียนมากขึ้น
5. ควรพัฒนาคณะกรรมการสถานศึกษาให้มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทำงบประมาณของโรงเรียนและสนับสนุนให้เข้ามามีส่วนร่วมมากขึ้น

6. การจัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนควรแจ้งจัดสรรทุกรายการพร้อมกันในช่วงต้นปีงบประมาณเพื่อโรงเรียนได้ทราบรายได้และสามารถวางแผนภายในวงเงินที่ได้รับจัดสรรไม่วางแผนแบบเผื่อฝน

ข้อเสนอสำหรับการนำผลการวิจัยไปใช้ในระดับโรงเรียนมัธยมศึกษาเครือข่ายภาคทอลิกแห่งประเทศไทย

1. โรงเรียนควรศึกษากระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมให้เข้าใจและพัฒนาผู้ที่มีส่วนได้ส่วนเสียให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็กที่บริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วม

2. ส่งเสริมและสนับสนุนและเปิดโอกาสให้บุคลากรทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณทุกขั้นตอนตั้งแต่การจัดทำงบประมาณ การอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ และการประเมินงบประมาณ ตามแนวทางที่ได้เสนอในการวิจัยหรืออาจปรับให้สอดคล้องกับบริบทของแต่ละโรงเรียน

ข้อเสนอสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรวิจัยรูปแบบการจัดการความรู้เกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนเพื่อให้บุคลากรในโรงเรียนและผู้มีส่วนได้ส่วนเสียทุกคนเข้าถึงองค์ความรู้เกี่ยวกับงบประมาณของโรงเรียน

2. ควรวิจัยปัญหาและอุปสรรคและข้อจำกัดในการดำเนินการตามกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4 ขั้นตอน ได้แก่ การจัดทำงบประมาณการอนุมัติงบประมาณ การบริหารงบประมาณ การประเมินผลงบประมาณ

3. ควรวิจัยเชิงคุณภาพการพัฒนาครู ผู้ปกครองและคณะกรรมการสถานศึกษาให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการงบประมาณของโรงเรียนขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

4. วิจัยเปรียบเทียบประสิทธิผลและประสิทธิภาพการใช้จ่ายงบประมาณของโรงเรียนที่ใช้กระบวนการงบประมาณของโรงเรียนที่บริหารงบประมาณแบบมีส่วนร่วมกับกระบวนการที่ใช้ระเบียบเดิมของสภาทอลิกแห่งประเทศไทยกับระเบียบใหม่